

Список використаних джерел:

1. Климчук М.П. Розслідування злочинів про порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів (криміналістичні та процесуальні аспекти): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Михайло Павлович Климчук; Київський національний університет внутрішніх справ. – К., 2007. – 206 с.

2. Ольховенко С.І. Методика розслідування залишення в небезпеці потерпілого внаслідок дорожньо-транспортної пригоди: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Сергій Ігорович Ольховенко; Національна академія внутрішніх справ. – К., 2011. – 227 с.

Кручок А.Б.

юрисконсульт,

Івано-Франківський краєзнавчий музей

СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ В УКРАЇНІ

Розвиток громадянського суспільства в Україні, прийняття європейських правових принципів та цінностей зумовили реформування українського законодавства про адвокатуру. Результатом проведеної роботи стало прийняття Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», Правил адвокатської етики та інших нормативних документів, що регулюють організацію і діяльність адвокатури України. На жаль, нове українське законодавство про адвокатуру не передбачило обов'язковості для адвоката такого демократичного та гарантійного механізму як страхування професійної відповідальності.

Даний інститут на загальноєвропейському рівні появився у Загальному кодексі правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, який було прийнято на пленарній сесії Ради адвокатських об'єднань та спілок адвокатів Європи 28 жовтня 1988 року. Зокрема, пунктом 3.9.1 передбачено, що адвокати мають бути застраховані на випадок цивільної правової відповідальності, що випливає з їхньої професійної діяльності, в розумних межах, з урахуванням характеру і обсягу ризиків, на які вони наражаються у зв'язку зі своєю професійною діяльністю [1, с. 1].

Страхування адвокатської діяльності у світі здійснюється добровільно (Україна, Білорусь, деякі штати США) або обов'язково (Франція, Італія, Німеччина, Литва, Естонія). Не зважаючи на необов'язковість даного виду страхування, деякі юридичні компанії України все ж застрахували власні матеріальні ризики. Зокрема юридична фірма «АНК» практикує страхування відповідальності на страхову суму до одного мільйона доларів США, однією із перших застрахувала свою професійну відповідальність юридична фірма «Магістр & Партнери». Це створило позитивний вплив щодо надання адвокатських послуг, посприяло створенню відмінної ділової репутації даних фірм, захисту власних майнових інтересів та інтересів клієнтів [9, с. 21]. Оскільки українська адвокатура виходить на якісно новий європейський рівень надання послуг, то цілком доцільним є запровадження обов'язкового

страхування адвокатської відповідальності, щоб захистити клієнта від неналежного виконання адвокатом професійних обов'язків. Предметом такого страхування є майнові інтереси клієнта, що пов'язані з відшкодуванням збитків, завданих йому адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

Американський вчений Р. Стренг виділяє чотири основні види обов'язкового страхування: 1) індивідуальне страхування; 2) самострахування шляхом об'єднання адвокатів в товариства взаємного страхування; 3) колективне страхування, коли у відносини зі страховою компанією вступає адвокатська асоціація, що представляє інтереси всіх своїх членів при укладенні договору; 4) змішана система індивідуального і колективного страхування [8, с. 34]. Доцільно було б передбачити в Законі України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» можливість вибору адвокатом індивідуального або колективного видів страхування, оскільки вони передбачені в Законі України «Про страхування» та широко використовуються в практиці укладення страхових договорів.

Розпорядженням Національної комісії з врегулювання ринків фінансових послуг України від 09 липня 2010 року № 565 «Про затвердження Характеристики та класифікаційних ознак видів добровільного страхування» передбачено 23 види добровільного страхування в Україні та критерії до них, на які видається ліцензія страховику, згідно з ознаками, що відображають відмінності в предметі договору страхування, об'єктах, які страхуються, роді небезпек (ризиків) для цих об'єктів та їх наслідках [4, с. 1]. Однак такого виду страхування як цивільна відповідальність адвоката даний акт не передбачає. Це означає, адвокати та адвокатські об'єднання можуть укласти договір страхування керуючись Главою 67 і статтею 627 Цивільного кодексу України, яка вказує, що сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості [5, с. 10].

Відповідно до п. 27 статті 7 Закону України «Про страхування», одним із обов'язкових видів страхування є страхування професійної відповідальності осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України [3, с. 1]. На жаль, перелік та умови обов'язкового професійного страхування, до сьогоднішнього дня не встановлені. Для здійснення обов'язкового страхування Кабінет Міністрів України, якщо інше не визначено законом, встановлює порядок та правила його проведення, форми типового договору, особливі умови ліцензування обов'язкового страхування, розміри страхових сум та максимальні розміри страхових тарифів або методику розрахунків.

Проблемними питаннями договору страхування адвокатської відповідальності є нормативне закріплення таких істотних умов як страховий випадок, розмір грошової суми в межах якої страховик зобов'язаний провести виплату у разі настання страхового випадку, порядок виплати страхової суми та строк договору. У договорі страхування повинні закріплюватися випадки, при настанні яких клієнт може вимагати в страховика виплатити суму, на яку було завдано шкоду. До страхових випадків варто віднести лише конкретні

професійні помилки, які може допустити адвокат: 1) пропущення процесуальних строків; 2) неправильні та недостатні засоби захисту інтересів клієнта; 3) розголошення інформації, що є предметом адвокатської таємниці; 4) неповне вивчення обставин справи; 5) втрата матеріалів справи; тощо. Таких професійних помилок може бути безліч, але Типовим договором про страхування цивільної відповідальності адвоката мають бути передбачені головні випадки, що присутні у всіх договорах. У свою чергу, сторони повинні мати право доповнити перелік страхових випадків за взаємною згодою.

Досить важливим питанням є визначення мінімальної суми страхового покриття, яка, безсумнівно, має бути єдиною фіксованою в Україні для всіх адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність як індивідуально так і колективно. У різних країнах Європи сума страхового покриття коливається від 15 тис. євро у Литві до 1 млн. євро у Німеччині. Пропонуємо, щоб сума обов'язкового страхування була фіксованою та вказаною в окремому нормативному документі, затвердженому З'їздом адвокатів України. Її розрахунок має бути здійснено відповідно до середньорічних показників кількості справ та суми гонорару протягом календарного року в Україні. В практиці страхових компаній договори страхування цивільної відповідальності перед третіми особами укладаються на 1-2 роки. Однак, якщо після завершення дії договору буде встановлено страховий випадок, що виник під час дії такого договору, то страхова компанія повинна його покрити. Тому варто передбачити термін (як правило, 1-3 місяці) після закінчення дії договору, протягом якого особа може звернутися до страховика здійснити таку виплату. Здійснення страхових виплат відбувається за заявою клієнта до страховика, який повинен ознайомитися з доказами, позицією самого адвоката. Якщо страховик відмовляє клієнту адвоката в страховій виплаті за відсутністю страхового випадку, то клієнт може звернутися до суду з позовом про стягнення матеріальної шкоди. При цьому, пропоную запровадити презумпцію винності адвоката, який повинен доказати відсутність у своїх діях професійної помилки. Хоча існують різні точки зору щодо механізмів здійснення страхових виплат. Так, у Франції пропонувалося щоб не суд, а адвокатські колеги розглядали справи про відшкодування адвокатом шкоди. Однак це суперечить з принципами адвокатської етики та правом на судовий захист порушених прав та законних інтересів [6, с. 17].

Завдяки запровадженню обов'язкового страхування адвокатами цивільної відповідальності, клієнти зможуть отримати грошову компенсацію за завдану шкоду або збитки, внаслідок непрофесійної діяльності адвоката. На підставі вищесказаного варто: 1) доповнити частину 4 статті 21 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» статтею про обов'язкове страхування адвокатом цивільної відповідальності; 2) передбачити в Законі зупинення дії адвокатського свідоцтва при відсутності страхового полісу; 3) Міністерству юстиції України разом з органами адвокатського самоврядування визначити розмір страхового покриття; 4) Національній комісії з врегулювання ринків фінансових послуг України за дорученням Кабінету Міністрів України

розробити умови та класифікаційні ознаки страхування цивільної відповідальності адвокатів.

Список використаних джерел:

1. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_343.
2. Про адвокатуру і адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року. //Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, Ст.282.
3. Про страхування: Закон України від 07 березня 1996 року. //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 18, Ст. 78.
4. Про затвердження Характеристики та класифікаційних ознак видів добровільного страхування: Розпорядження Державної комісії з врегулювання ринків фінансових послуг України від 09 липня 2010 року № 565. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1119-10>
5. Цивільний кодекс України. //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № № 40-44, Ст. 356.
6. Обловацька Н.О., Страхування професійної відповідальності адвокатів України. //Адвокат № 9 (120) 2010. 13-18 с.
7. Концепція страхування цивільної відповідальності правників. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uba.ua/ukr/concept_of_liability_insurance/
8. Стрэнг Р. Практика страхования профессиональной ответственности адвокатов в США // Вестник адвокатской палаты Иркутской области № 10. – 2006. С. 34-37.
9. Янчук А. Юридическая практика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/public/04/07/21/1438>

Курта А.В.

курсантка магістратури,

Факультет податкової міліції

Національного університету державної податкової служби України

ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ, ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ ПСЕВДОЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Практиці відома ціла низка способів вчинення злочинів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Зокрема, досить розповсюдженим способом є ухилення від сплати податків шляхом проведення псевдоекспортних операцій. Зміст його полягає у тому, що оформлюються контракти на експортну поставку якої-небудь продукції. Проте, відправлений по контракту товар не перетинає кордону, а реалізується на території України. Оформленні для експорту документи дають пільги по сплаті (ПДВ, акцизний збір).

Витрати бюджету від ненадходження акцизного збору та ПДВ при незавершеному експорті особливо відчутні і масштабні при здійсненні операцій з такою високоліквідною продукцією, як спирт етиловий, який у значних обсягах виробляється в Україні та експортується за її межі, а також є сировиною для виробництва алкогольних напоїв.